

Väkivalta voi olla... Vastauksia

Seksuaalinen väkivalta

- Nuori kohtaa nimittelyä, kehon kommentointia tai kehon arvostelua.
- Vaikka en haluaisi kosketusta, suostun kumppanini tahtoon pakottamisen ja painostamisen seurauksena.
- Kohtaan sosiaalisessa mediassa ehdottelua tai ahdistavia kuvia.
- Minua kosketellaan vasten tahtoani "läpällä".
- Nuori joutuu väkivaltaisen raiskauksen uhriksi.
- Jos en saa tahtoani läpi seksiin liittyen, suutun.
- Kuulen paljon ulkonäköni tai seksuaalisuuteeni liittyvää kritisointia.
- Jos kieltäydyn seksistä kumppaniltani, kohtaan tästä suuttumista kumppanini puolelta.

Taloudellinen väkivalta

- Asuessamme yhdessä rahankäyttöäni kontrolloidaan ja seurataan ilman syytä.
- Kumppanini päättää, mitä saan ostaa.
- Päätän, mihin kumppanini voi käyttää rahansa.
- Asun kumppanini asunnossa ja hän kiristää minua asunnolla riitatilanteissa.
- Kumppanini velvoittaa minua ottamaan velkaa tai pikavippejä.
- Minulle selviää, että kumppanini on ottanut yhteisessä taloudessa suuren määrän velkaa tietämättäni ja se ajaa taloutemme ahdinkoon.
- Minuun kohdistuu suuria odotuksia, joilla on taloudellisia vaikutuksia, mikäli en menesty tai etene uralla odotusten mukaisesti.
- Läheinen vaatii minulta itse ansaitsemiani rahoja.
- Minua painostetaan tekemään asioita rahaa vastaan.

Uskonnollinen väkivalta

- Hengellisyttäni tai uskonnollisuuttani vähätellään tai pilkataan.
- Kohtaan tietynlaiseen käyttäytymiseen tai elämäntapaan pakottamista vetoamalla uskontoon.
- Kuulun uskonto-yhteisöön, josta haluaisin erota, mutta yhteisö painostaa pysymään yhteisössä.
- Hengellisyden kautta pyritään vaikuttamaan päätöksentekoon vasten tahtoani.
- Auktoriteettiasemassa oleva aikuinen yrittää kääntää kokemattomampaa nuorta.

Digitaalinen väkivalta

- Viestittelyäni seurataan tai kontrolloidaan.
- Vaadin jatkuvasti puhelujen tai viestitietojen tutkimisen mahdollisuutta toisen puhelimesta.
- Olen huomannut, että minua salakuvataan koulussa tai harrastuksissa.
- Kuviani levitetään luvatta eri sosiaalisen median kanavissa.
- Kumppanini seuraa kulkemisiäni sijaintitietojen avulla eri sovellusten kautta.
- Jatkuva soittelu tai viestien lähettäminen.
- Kohtaan suuttumista, jos en heti vastaa puheluun tai viestiin.
- Käyttämäni sosiaalisen median sovelluksia ja niiden käyttöä kontrolloidaan seuraamiseksi.
- Saan koko ajan kyselyitä siitä, miksi olen julkaissut jotain, tykännyt jostain, ketä seuraan tai kuka seuraa minua somessa.
- Olen huomannut, että puhelintani tutkitaan luvatta (kirjesalaisuuden rikkominen).

Väkivallan muodot

Pedagoginen lautapeli
väkivallan muotojen tunnistamiseen

Ohjeita ja vinkkejä

TurvaX -hanke

08/2022 - 07/2024

Peli on syntynyt Opetushallituksen rahoittaman hankkeen tuotoksena, joten sen hyödyntäminen ja jakaminen opetuskäytössä on sallittua.

SASKY

Kangasalan lukio
VAMMALAN LUKIO

Ohjeita ja vinkkejä

Pelin tarkoitus ja tavoite

Idea peliin ja sen tarpeeseen nousi nuorten kanssa omasta ja toisten turvallisuudesta keskusteltaessa. Monesta case-korttien esimerkistä hahmotettiin vasta peliä pelatessa, että sen tapahtuma voikin olla jopa väkivaltaa.

Pelin tavoitteena on herätellä pelaajia siihen, mikä kaikki voikaan olla väkivaltaa. Se herättelee samalla myös omiin oikeuksiin ja turvalliseen tilaan tai sen luomiseen toiselle. Peliä voi pelata oppitunnilla, teemapäivissä tai pohtia teemoja erikseen. Sitä voi pelata ryhmässä, pareittain tai yksin. Käyttötapoja voi siis soveltaa oman mielikuvituksen mukaan.

Pelin kulku

Peli sisältää:

Ohjeita ja vinkkejä lehtisen
8 kpl pelilautoja
56 kpl case-kortteja

Pelin vetäjä levittelee pelilaudat pöydille tai seinille pelitilassa. Samoin case-kortit levitellään pelitilaan näkyville, mutta sekaisin. Peliä voi pelata yksin, parin kanssa tai ryhmässä. Pelin kesto ei ole määritelty, mutta peli on suoritettu, kun kaikki kortit ovat löytäneet oikeiden teemojen alle.

Pelissä on tarkoituksena saada oikea case-kortin tapaus oikean väkivallan muodon alle. Joissakin korttien esimerkeissä tapaus voi sopia parinkin eri väkivallan muodon alle, joten täysin oikeita vastauksia kaikkiin kohtiin ei välttämättä ole. Vastaukset on jaoteltu yleisimpien esimerkkien ja niihin liittyvien piirteiden mukaisesti eri väkivallan ilmenemismuotojen alle.

Vinkkejä

Jälkipurku

Pelin teema voi olla joillekin pelaajille raskas ja se voi herättää erilaisia tunteita tai nostaa ajatuksia mieleen. Pelin päätteeksi onkin siis suositeltavaa purkaa peli ja sen nostamat tunteet ja ajatukset pelaajien kanssa.

Pelin jälkipurkuun ei ole olemassa vain yhtä oikeaa tapaa. Pelin vetäjä voi valita purkaako pelin koko ryhmän kanssa yhteisesti vai esimerkiksi pareittain, riippuen pelaajaryhmästä ja -tilanteesta.

Kysymyksiä, joilla keskustelua pelistä voi viedä eteenpäin:

- Mitä ajatuksia peli herätti?
- Oliko jokin vaikea / haastava kortti saada paikoilleen?
- Oliko pelissä jotain yllättäviä esimerkkejä siinä, minkä ilmenemismuodon alle esimerkki kuului?
- Korostuuko nuorten arjessa jokin teema / muoto? (Huom. tilanteesta riippuen liian henkilökohtaisia kysymyksiä ei kannata kysyä, vaan yleisesti)
- Voit myös kerätä esimerkkejä tahoista, joiden puoleen nuori voi halutessaan teemojen puitteissa kääntyä ja muistuttaa, ettei heidän tarvitse jäädä asioiden kanssa yksin missään tilanteessa.

Väkivalta voi olla... Vastauksia

Fyysinen väkivalta

- Hermostuessani läpsäisen kaveriani tai kumppaniani.
- Lyöminen parantaa oloani.
- Hermostuessani tartun lähimpään esineeseen ja heittää sillä toista.
- Riita eskaloituu ja tartun toiseen kuuntelematta hänen kieltojaan tai kipua.
- Käytän herkästi potkimista, retuuttamista, kuristamista, raapimista, repimistä, puremista, saadakseni tahtoni helpommin tai varmemmin lävitse.
- Jalkapallo-ottelussa tönäisen vastustajaa suuttuessani ja menettäessäni itsehillintäni.

Henkinen väkivalta

- Kun en saa haluamaani, uhkailen toista erolla.
- Jos joku uhkailee minua erolla, uhkaan häntä itseni vahingoittamisella.
- Kuulen koko ajan vähättelyä omista saavutuksistani.
- Yritän puheillani saada ystäväni tai kumppanini tekemään vasten tahtoaan asioita haluamallani tavalla tai häntä painostaen.
- Nuori yrittää kontrolloida jatkuvasti ystävänsä tai kumppaninsa menemisiä tai sitä ketä hän saa tavata.
- Raivostun toiselle hänen tekemisistään tai tekemättä jättämisistään, vaikka syy olisikin pieni.

Itseen kohdistuvaa väkivalta

- Suhtaudun itseeni armottomasti ja kriittisesti. Mikään ei mielestäni riitä.
- Itseään satuttamalla nuori voi yrittää saada apua hätänsä.
- Itsen satuttaminen voi olla keino säädellä omia tunteitaan.
- Puhun itsestäni / itselleni negatiivisesti kuuntelematta, mitä muut sanovat tai kertovat minusta positiivisissa merkeissä.
- Pistän aina muiden tarpeet omieni edelle huolimatta omien tarpeideni laiminlyöntien vakavuudesta.
- Tämä väkivallan muoto satuttaa usein molempia osapuolia mm. parisuhteessa.
- Nuori ei salli itselleen hyviä asioita tai tasapainoa itselleen kelpaamattomuuden pelossa.

Sosiaalinen väkivalta

- Nuori eristää toisen irti ihmissuhteista, joista ei itse pidä ja yrittää kontrolloida toisen sosiaalista elämää.
- Nuori jätetään ystäväpiiriin, luokan, harrastusryhmän ulkopuolelle syystä tai toisesta.
- Kiellän toista osallistumasta kaveriporukan illanviettoon ja suutun jos hän osallistuu.
- Haukun toisen ystäviä tai perhettä.
- Pilkaan toisen taustaa, sukupuolta tai varallisuutta.